

Od augusta do septembra 2013 sme sa zúčastnili EVS projektu „Thracian heritage“ v Bulharsku, ktorého jedným z hlavných cieľov je oboznámiť širšiu európsku verejnosť (s pridruženými okolitými štátmi) s kultúrnym dedičstvom tráckej civilizácie žijúcej aj na území Bulharska pravdepodobne už od neskorej doby bronzovej. Ešte pred odletom nás milo prekvapila organizácia celého projektu z domácej agentúry, ako aj z jej bulharského náprotivku, ktorí sa postarali o všetky strasti spojené s vybavovaním cesty, ubytovania a poistenia. Aj týmto spôsobom by sme sa im chceli srdečne poďakovať.

Keďže sme obaja profesionálni archeológovia, odborná stránka cesty bola naším hlavným cieľom. Po ukončení tejto neuveriteľnej skúsenosti však môžem povedať, že nadobudnutie priateľstiev, kontaktov a všeobecná multikultúrna integrácia – i keď krátkodobá (napr. moje prvé stretnutie s islamom) sú skúsenosťami na celý život.

Lokalita Sveshtari leží v severovýchodnom Bulharsku na hraniciach Dobrudže. Je malebným krajom s heterogénnym georeliéfom a taktiež zložením obyvateľstva. Pre archeológa je svetoznámy náleziskom, jedným z najvýznamnejších mohylníkov najsevernejšieho z tráckych kmeňov – Gétov a taktiež hlavného mesta tohto kmeňa – Dausdava/Helis (mesto vlkov). Do tejto dedinky na kraji sveta sme zo školenia (akéhosi team-buildingu) v Sofii prišli až niekedy pred polnocou po osem hodinovej jazde, ktorá sa ale nikomu nezдалa prídlhou, pretože sme mali prvé okamihy na spoznávanie svojich kolegov na nasledujúci mesiac. Stále nám opakovali, že nemáme očakávať 4-hviezdičkový hotel, ale že sa tam bývať dá. Musím povedať, že opak bol pravdou. Ako archeológovia sme zvyknutí na úplne iné podmienky a toto pre mňa jednoznačne 4-hviezdičkový horel bol. Každý deň nám varili domáce jedlo 2 turecké kuchárky a vždy, keď sme potrebovali, nám domáca oprala všetky veci. Izby boli čisté, menili nám posteľné prádlo. Obchod, ktorý bol priamo v motely (v malej turecko-bulharskej dedine samozrejme s minimálnym sortimentom) nám bol k dispozícii 24 hodín denne. Dalo by sa vlastne povedať, že to bola dovolenka all-inclusive. Navyše pre človeka zo strednej Európy – v balkánskom tempe. Na všetko bol čas a ak sa niečo nestihlo, nebol to problém ☺ Práca nebola vôbec ťažká ani únavná a pracovalo sa len niekoľko hodín. Okrem teda profesionálnych archeológov, ktorí niekedy chodili poobede naspäť na plochu, kvôli dozoru nad mechanizmami. Na mohyle pracoval obrovský počet ľudí, a tak musím pochopiť občasné nedostatky v organizácii práce (boli dni, keď niektorí účastníci ani prácu nemali :D) Jedným z najmilších prekvapení bola samotná vedúca výskumu a svetová odborníčka na trácku kultúru prof. Diana Gergova. Jej ľudský a priateľský prístup a prínosné diskusie vo mne ostanú ešte veľmi dlho. Nápomocní nám boli taktiež tzv. mentori, ktorých by asi nikto z nás nevymenil, lebo mnohokrát by to bez nich nešlo. Nearcheológovia si mohli vyskúšať dokumentačné práce i prácu s materiálom.

Na moje prekvapenie nenastal počas mesiaca v tak zmiešanom prostredí žiaden vážny konflikt a myslím, že všetci účastníci odchádzali spokojní. Bohužiaľ, potvrdilo sa ale to, čo platí o väčšine archeologických výskumov. Tie najkrajšie a najvýznamnejšie nálezy nájdete na konci výskumu, alebo ich nájdete potom ako odídete. Expedícia Sveshtari 2013 nebola výnimkou.

Získal som najnovšie vedecké poznatky o problematike tráckej kultúry a skúsenosť s výskumom funerálneho areálu v Balkáne, ako aj blízky kontakt s balkánskou archeológiou, čo považujem za významný moment v mojej profesii, ktorý ma môže ďalej profilovať. Odborné poznatky a praktické skúsenosti idú však ruka v ruku s nadobudnutými priateľstvami, ktoré som pred začatím tejto cesty ani neočakával. Projekt určite prinesie aj budúcu spoluprácu mladých slovenských, srbských a bulharských archeológov, ako sme sa počas trvania projektu dohodli, a tým vlastne prezentáciu výsledkov bádania mladej generácie slovenských vedcov v zahraničí a naopak.